

3.

2

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. *ΠΕΛ. IX, 79 / 1970*

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, ~~καμιάπολις~~) *Ἁγίος Ἡλίας*
(παλαιότερον ὄνομα : *—*), Ἐπαρχίας *Ἡλείας*,
Νομοῦ *Ἡλείας*.
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Ἡλίας*
Καραβούλιας, ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. *ἀπὸ τῆς παιδείης ἐξήμισις*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
- α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Γεωργακόπουλος Γεωργ...*
Κωνινός
ἡλικία... *80*... γραμματικαὶ γνώσεις... *Δ' Δημοτικῆς*
..... τόπος καταγωγῆς *Ἁγίος*
Ἡλίας
- β) *Καὶ τῆς Ἀπ. Χρίστου ἐπὶ τῶν 89 (ὀκτακονταεταίων)*

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ;

Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *ἐν τῇ ἀββονίῳ καὶ α. χρονικὰ διαστήματα*

- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ.
!! Δ. ὁ κ. τ. η. τ. α.

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *Ἀμείβως μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων*
διανεμεῖτο ἐν Ἀφριουαίᾳ εἰς αὐτὰς...

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *ἀσχολοῦντο μετ' ἑκείνην καὶ κτηνοτροφίαν*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ἀσχολοῦντο καὶ μετ' ἑκείνην γεωργίαν*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.) Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;)

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέλημα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίαν εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *ἐχρη-
σιμοποιοῦντο διὰ τὸν ὅρον τοῦ μισθοῦ ἐργάται εἰς
ἐκείνην καὶ ἐλάμβανον τὸν ὅρον τοῦ μισθοῦ*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

ἐλιπαίνοντο με ζωϊκὴν κόπρον καὶ με
καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν καὶ με
θάμνων κλπ. καὶ με κάλυψιν
χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.)
δι' ὀργώματος.

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας;

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;

Απὸ το 1918

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκευάζει τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;

ἐχρησιμοποιεῖται μονόφτερο καὶ
δίφτερο. Ἡ προμήθεια αὐτοῦ
ἐγένετο ἀπὸ αἰθιοπίας.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;)

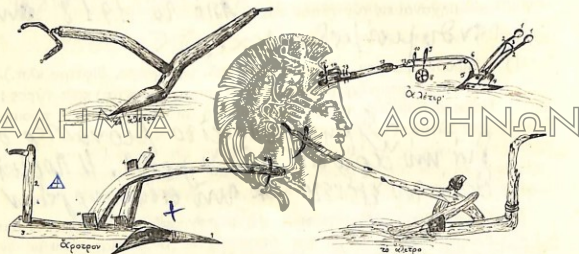
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ 1950.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. Τα... κατασκευάζει...
τεχνίται... ξυλῶν... ὀρεικῶν... Περιοχῶν...

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν· δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχθυογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

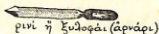
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

6) Ήτο (ή είναι) κατεσκευασμένη εκ ξύλου ή σιδήρου.

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαΐ κλπ.).....

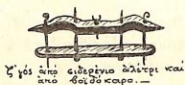
αὐτῶν καὶ βυσσῶν, πείων, ἀγρίων, συστῶν καὶ ἰσχυρῶν καὶ μετὰ τὴν ἀντιμετώπισην.

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ.
ἵππος, ἥμιονος, ὄνος... *γ. ἵππος. καὶ... βοεῖς*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο
ζῶα ἢ ἓν ; *Προσεμμένον. περὶ ἡπίων. ζυγα, βοεῖς. δύο ο.* ...

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
.. ἡ. ε. β. α. ἢ. ω. ἢ.

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύ-
λια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.

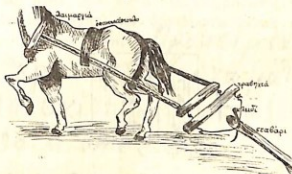
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε
αὐτόν). *Κουδονερί*

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *Ἀντ' καθεν*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

Προειμένον. περί ενός θανάτου δι' ενός παλατιού
περί... δύο... τρι... τε... πε... ρ...

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά

α) Ποιος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος), 2) γυναῖκα, 3) υπέρθετος. Σημειώσατε ποιά ἡ συνθήκη εἰς τὸν τόπον σας. *δ. ἀγροὶς πρὸ τοῦ*

၂၂၇၇၈

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ἐύλινον ἄρστρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). *M.S. ...*

ει δυνατόν, και φωτογραφίαν). Μ.Σ. Συμβαλμα. 1.11.
 5. νος. Γιδμρου. Ρου. Ξφύρμωζε. Αλφ. του. 1.11.11
 4. νος. του. τω. 1.11.11. του. 1.11.11. 1.11.11

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

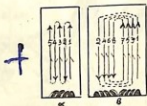
3) Πώς κατευθύνει ο γεωργός τα ζευγμένα ζώα (ή το ζώον) κατά το ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τα ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Προεπιβλέποντας... με το καλίστρεϊ.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακίαις) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Με αὐλακίαις (νοτίαις)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σπορίαι, ντάμιες, σιασιές, μεσοράδες κ.λπ.) ;

Με σπορίαις

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακίαν ;

Με αὐλακίαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται ἄροτρον ;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά; π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

*Προειμένον περὶ
βίαν. ἔξινετο δὲ ὀργώματα τὸ πρῶτον
ἔξινετο ἑκτίσιμα καὶ εἰς τὸ δεύτερον
ἔξινετο ἡ σπορά.*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

*Τρία ὀργώματα: ἑκτίσιμα, διβόλισμα καὶ
σπορά.*

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν ἢ ἄλλο δημητριακόν....

ἔξινετο ἔξινετο.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν, εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν;

*Διὰ τὸν σῖτον, δύο. Διὰ τὰ κηπευτικά καὶ
ἀραβοσίτον τρεῖς ἢ ἑξάκις.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

τὸ δισάκι.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; ... *ΜΕ. 2.44. 8. α. 77.*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... *Γίνεται ἐν τῷ 6. α. 77.*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἂνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμός, ἡ τσάπια κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

..... Τ. 6 α. Π. α. (ἀξί. κ. η.)

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

..... Ἡ γυναιὴ καὶ τὰ παιδιὰ του

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους. τὰ νοτιοανατολικά καὶ βορειοδυτικά

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. τὰ βορρ.

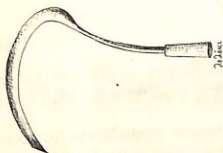
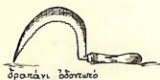
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως. ἐν αὐτῇ κ. α.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.).....
Με δοντινὸν δρεπάνι

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων ειδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερίσμου, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διατρυφῶν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). μ.γ. μ.δ. 66α.

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ὁ λ.ο. κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του. Σκ. ζύζεν.

5) Ποῖος κατεργάζετο αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *ἡ φ. α. ρ. α. μ. κ. α. λ. α. β. ι. δ. γ. ρ. α. ρ. ρ. ι. α. κ.*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμῃ) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιδῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.)

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *4.0... 15 κ. α. 1.0. 6.2 α.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἔλεγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ἐτάχυα*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιᾶσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

πολλά μαζί πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *8.5 π. α. 71. α.*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τῶν καὶ ποῖον ; ... *Ὑπῆρχον καὶ*
οἱ ντόπιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες.
καὶ ἄρχαν καὶ ἔκ. Ζακύνθου.

- 2) Πώς ἡμείνοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοτῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσετε μετὰ τὴν πληροφορίαν καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τρόπον σας ὀνοματολογίαν)

Με 10% ἡμερ. καὶ παραμετ.

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Διὰ τὴν 3. ἢ διὰ τὴν 4. ἡμέραν

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔστιν.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύν.

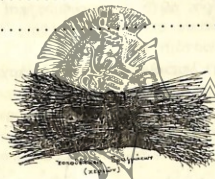
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἐδραμίσθη διὰ τὸ χωράφι καὶ κατὰ πρῶτον μὴν ἡμέραν ἐξήντητο τὸ δεμάτιασμα

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεματίασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

Θεμελίωσαν... δωματικά... ἀπὸ τῶν ἰδίων
 τῶν θύλων... ἐπὶ τῶν πόδαυ...
 ὅπου 2-3... μέγιστον... χερσὶν...
 καὶ τὰς... ἐπὶ τῶν πόδαυ...
 καὶ τὰς... ἐπὶ τῶν πόδαυ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Εἰς τὴν ἰδίαν... μέρος... καὶ ἀπὸ τῶν
 νοτίου... ἐπὶ τῶν πόδαυ...
 ἀπὸ τῶν πόδαυ...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Αὐτὴν ἀδεν
τὸ φύτευμα αὐτῆς γίνεται εἰς τοὶ
αὐτοὶ αἰῶνες.*

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν. *Τὸ βράδι μο γίνεται μὲ
ἄροτρον κοινὰς τοῦ αἰῶνος.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ὁ ξηρὸς σανὸς τοῦ
φθινοπώρου τοῦ Μάϊου κομίζεται καὶ
ἀφ' οὗ ξερᾷ. ὁ σανὸς δὲ ξηρᾷ καὶ
ἐν συννεφίᾳ μετὰ φέρεται εἰς
τὴν ἀποθήκην.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον, (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *Τὸν Μάϊον μὲ δρέπανον*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... *ἐξέκρινον δερμάτια μέλ...*
πὸ χέρι.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δερματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μετέφεροντο εἰς ἄλωνα.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλωνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι; ... *εἰς τὸ*

ἄλωνα.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ... *ἔξω τῆς χωρίου.*

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Εἰς... μίαν... οἰκογένειαν

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

Απὸ 1 - 31 Ἰουλίου

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λώνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Χωματάλωνο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

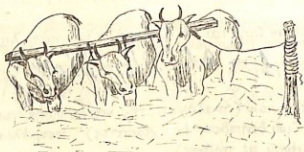
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος
ἐκ πηλοῦ καὶ κόπρου βοῶν

- 9) Ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Πέριξ τοῦ ἀλώνισμας με τὰ σταχύν.
πρὸς τὰ ἐκείνου.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

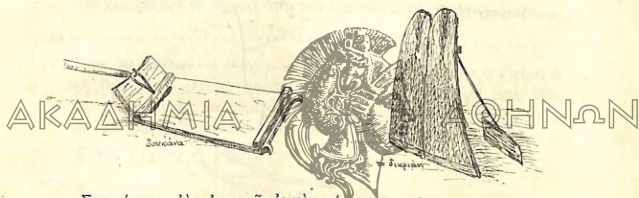
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιοῦ ἑξάγωνος στύλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος θηλειός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

τοποθετεῖται καθεῖνος ζεύγος βιὺ. 13.
πρὸς τοῦ ὁποίου ἔρχονται γύρες.....
τὰ 2. 10. 12.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον με τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Περὶ 8. τοῦ
 ἀλωναίου. ἔπαιρει ἐνὰ κοῦκκιον, ὅπου
 ἐνὸς τοῦ μὲν ἀλωναίου. ὅπου. ὅπου. ὅπου. ὅπου.
 ὅπου. ὅπου. ὅπου. ὅπου. ὅπου. ὅπου. ὅπου. ὅπου.
 ὅπου. ὅπου. ὅπου. ὅπου. ὅπου. ὅπου. ὅπου. ὅπου.

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶ εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

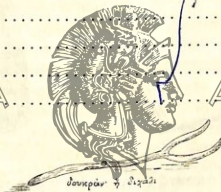
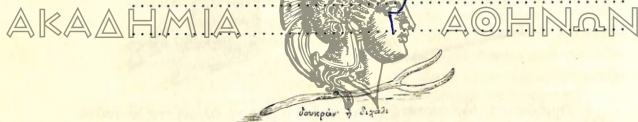

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
 ρεβέθια κ.ἄ.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων, τούτων;

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; ...

Συνεπώς... η αρχή και η πρῶτη...
 της να υποβαθμιστεί...

- 12) Ποια άλλα άλωνιστικά εργαλεία είναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

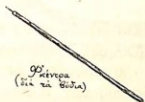
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ φλωπιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόππους στάχυν : ... *Ριχνεῖ τὰς ἀκόππους στάχυν,* ...

οποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ πλῆθος τῶν μηχανημάτων, τοὺς ἀκού-
πους στάχους ; . . . *Ριχάρδου ὁ ἀκούσιος στάχους,*
ἀλλὰ καὶ ἔδοι οὐδ' ἐκινεῖσθαι μένος στάχους.
χρὴσθαι μὲν τὸ διὰ τὸ ἀντι...

- 14) Ὅτι ἐν χρῆσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' ἐκέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἴδικα τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωγιαῖτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

δανεικὰ 1. α'

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

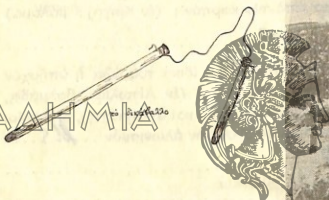
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)... *διὰ τὰς... φακῶν...
καὶ ρεβύθων... ἔργον... ἀπὸ τοῦ κοπάνου.*

κοπάνος στρογγύλος

ξίλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
μαζοῦ πυρὸς δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοίμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθιμον τοῦτο... *ὁ βασις*...

εἶχε... δῆμα... διροφφύδαν.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

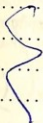
ἄνδρας.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Κοτβαλίσια.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῆσις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Διὰ τοῦ δριμονίου

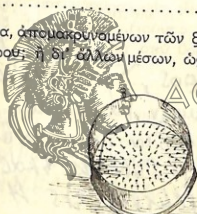
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

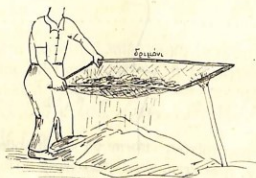
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον παλαιοῦ δριμονίου

κόστρον ἢ ἀριλόγιον

δριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχθυογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; MS. 16. 92 v 2 c. 1, f. 102.

(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκυνοῖς καὶ ἀσκήσεις τοῦ σώρου ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. Ms. 1a. φ2v ε1, f. 1v.
 ἑταίρος, ὁ μὲν γινώσκει τὸ φ2v ε1. εἰς τὴν
 κορυφὴν μετὰ τὴν πυρρηνὴν καὶ ἐκ
 τούτου διὰ χειρὸς αὐτῆς καὶ ἐκτελείται
 ὁ 166 μ. παύσας ἐκείνης χειρὸς αὐτῆς. ὅλα
 ἐκτελείται εἰς τὴν βαρύνειαν (28 εἰς αὐτὴν).

- 8) Ἀλλὰ ἔτι μακροτέρως μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

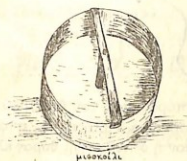
γ'.1) Ποῖαι ὀφειλὰὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξίν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

.....

.....

.....

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

Το... παπαδιατικὸ (κανονικὸ)
 τὸ ἀγροφυλακιάτικον, τὸ ἀλωνιάτικον...

.....

.....

.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

ἐν τῷ... ὁ...
 ...
 ...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .. *Εἰς ἀχυροκατὺ βαλ.*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Εἰς τὰ 23 Ἰαννουαρίου (Ἀρσανιαν τῶν Ρηγανῶν).
ἔδω ἀσπανά καὶ φανός*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

*Τὰς 8 ὁκτωβριᾶς ὥρας 9 π.μ. εἰς τὴν
ἀσπανά καὶ εἰς τοὺς 8 ὁκτωβριᾶς*

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

φανός

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;...

Παιδιά καὶ κορίτσια

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν : "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ;...

ἀπὸ γειτονιά-
μας καὶ παιδιὰ καὶ τὰ κορίτσια

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχὴς, ἄσματα, κρότοι, θόρυβοι.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

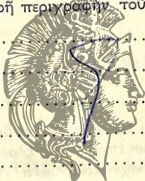
ἐξέκοντο μονάχα πηδήματα γρη῏
φορὰς

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Λαογραφικά στοιχεία

Χωρίου Αγίου Ηλεία - Πηνειού.

Διὰ τὴν καταγραφὴν τῶν λαογραφικῶν στοιχείων ἐμνημόσμεσαν πολλοὶ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἡλικίας ὀνὼ τῶν 60 ἐτῶν. Οὗτοι ἐγεννήθησαν ἐμερόθωσαν καὶ ἐργάσθησαν εἰς τὴν πόλιν τῆς γεννηθείας τῶν καὶ δὲν ἀπεμακρύνθησαν οὐδέποτε ἐκ τούτου. Τὰ χωρία, ἐξ ὧν ὁποῖον ἀναγέρουσι τὰ κατωτέρω κεῖται πλησίον τῆς τεχνιτῆς δέσμης τοῦ φράγμα-τος Πηνειοῦ.

Τὰ χωρία τὰ ἑνα ἕτος ἐκαθ-διερχοῦντο διὰ δημοτριακῶν κυρίως καὶ τὸ δεύτερον ἀφύνομο ἀκαλλιέρη-τα διὰ τὰ χρησιμεύουσιν ὡς βοσκό-τοποι.

Τὰ χωρία ἦσαν ἰδιώματα καὶ δὲν ἀνήκον εἰς κοινότητες.

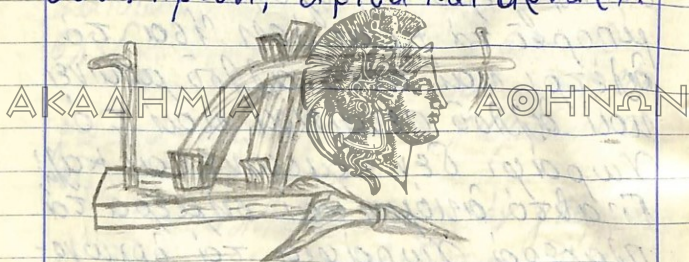
Εἰς τὰ νοτιοδυτικὰ τοῦ χω-
ρίου ἐπὶ ἐνὸς γραφιστοῦ τοῦ λόφου
κεῖται ἡ ~~ἐν~~ φερά μὲν τῆς ἐν-
τηρούρας τὰ περιβόετα κτη-
ματα τῆς ὁποίας ἐνοικιάζονται
ὑπὸ παραχειμαζόντων ποιμένων.
Ὑλάχιστα ἐνοικιάζονται ὑπὸ τῶν
καλοῦσιν καὶ καλῶς διερχόμενοι
ὅχλῳ ἀπουγκιστύνει διὰ βιηρίων.
Συνήθως ὁ πατέρας μετὰ τὸν
ζάμον διανείμει τὰ χωράφια
εἰς τὰ τέκνα.

Παράλληλα πρὸς τὴν γεωργίαν
οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται καὶ
μὲ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ ἰδίως
μὲ τὴν ἀγελαδοτροφίαν. Διὰ τὴν
καλλιέργειαν τῶν χωραφίων τιν
ἐχρησιμοποιοῦν ἄλογα καὶ ἰδίως
βοῦδια, διότι τὰ χωράφια τιν
κατὰ τὸ πλεῖστον, λόγω τοῦ ὅτι

τὸ ἔδαφος εἶναι λοφώδες, εἶναι
 ἐπιψηφινῇ. Παρατυριβτικαὶ δ'
 ξερο-χρῆστοι καλῶς 87 ἐπὶ
 μᾶς εἶπε τὰ ἐξῆς: «Τὰ βοῖδα
 πάνε πολὺ σιγὰ καὶ ἔτσι τὸ χω-
 ραίφι ὀρμώνεται καλύτερα. Τὸ
 ἄλογο πηγαίνει πληγὰ καὶ εἰς
 τὸ πλαγερὸ ὁ γευκολάτης δὲν
 μπορεῖ νὰ κρατήσῃ ἴσα τὸ
 ἄλτροι καὶ αὐτὸ ἄλλοῦ μπαίνει
 καὶ ἄλλοῦ πετοῖσται καὶ τὸ
 χωραίφι δὲν καμῶνεται καλῶς.
 Γι' αὐτὸ ἀνέστη καὶ σήμερὰ τὰ
 πλαγερὰ χωραίφια τὰ ὀρχώνο-
 με μέ βοῖδα».

Ἄλτροι ἐχρησιμοποιοῦσαν
 τὸ ξυλῶλετρον, τὸ ὁποῖον ἐπιο-
 μηθεύοντο ἀπὸ κατοίκους τῶν
 ὄρεινῶν περιοχῶν, οἱ ὅποί μακ-
 ρίνοντο μέ τὴν κατασκευὴν

τοιούτων ἀρότρων. Τὸ φυλάγτρον
εἶχε βιδυρένιον ὑπὸ τὸν ὀπισθὸν ἐκ-
μεθεύοντο ὑπὸ τῶν τότε βιδυραρ-
χῶν. Κατωτέρω παραθέτομεν
εἰκόνα τοῦ χρησιμοποιοθέντος
φυλάγτρον. Διὰ τὴν ἐπιδιόρθω-
σιν τοῦ φυλάγτρον ἐκρησιμοποι-
οῦν: Πριόνι, ἀρίδα καὶ ἀνὰ εἰ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ ἄρρωστος ἐγένετο πάντοτε με-
 δύο βόδια, τὰ ὅποια ἐξυγόντο με-
 ἓνα συγόν ὡς τοῦ κατωτέρου
 σχήματος καὶ τὸ χωράφι ὠρμό-
 νητο κατ' εὐθείαν γραμμὴν.

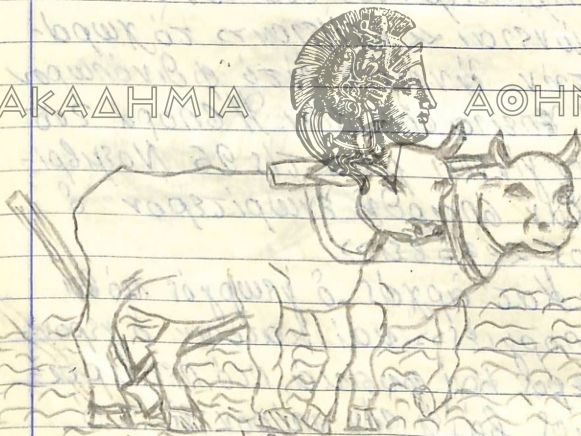
Ὅλα τὰ πρῶτα δημητριακά
 πηλὴν τοῦ βίτου σπείρονται κατ' εὐθεί-
 αν. Προκειμένου διὰ τὸν βίτον
 ὀργώνονται < > < > τὸ χωρά-
 φι τὴν ἄνοιξιν καὶ φθινόπωρον
 καὶ ἐπειτα σπείρουν. Ἡ βίτος τοῦ
 βίτου γίνονται μετὰ τῆς 25 Νομβρί-
 ου. Ἐὰν σπαρθῇ ἐνωρίτερον ὁ
 βίτος < > < >.

Κατ' ἀρχαίς ὁ γεωργὸς μόβει
 < > < > καὶ κατόπιν ὁ γεωρ-
 γοῦτος καὶ φθινόπωρον πρὸ πηλείου-
 μένος βάζει τὸν σπόρον εἰς τὸ
 < > < > καὶ σπείρνει τὸ χω-
 ράφι εἰς < > < > καὶ

κατὰ «πορχιές» καὶ σήμερον
ἐλάχεια χρησιμοποιοῦται τρακτέρ
διὰ τὴν ἐπορὴν τοῦ τοῦ ἐπικρινῶς
ἐδάφους. Διὰ τὴν σίνασιν τοῦ
στρατοῦ ἐχρησιμοποιοῦν βυλ-
δὸς γωιῶν κόνρον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δύο βόδια καὶ ἑκατόμβη

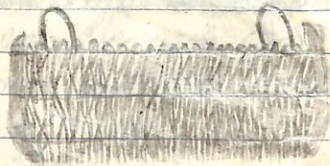
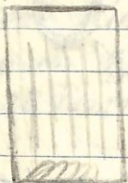

Συγός

Κατὰ τὴν ἐπορὰν καὶ τὸ ὄργω-
μα οἱ γεωργοὶ δὲν τραγουδοῦν, διότι
τὸ χωράφι εἶναι ἡ μόνη γεωργι-
κή ἐργασία ἡ ὁποία δεῖται εἶναι
τὴν δύναμιν τῶν πνευμένων,
διὰ τὸν ἑαυτὸν με. Μερὶ τὴν
ἐπορὰν τὸ χωράφι βαρύνεται
με ζυγίην βάρους ὡς ἡ τοῦ
κατωτέρου σχήματος. Ὅπου δὲν
εἶναι δυνατόν νὰ περῶν βάρ-
ος ὅπως τοῦ ἀνωτέρου ἐδάφους
τὸ χωράφι θά ἴσως βωθισαθῇ
μετ' τὴν τοῦ αἵματος (αἵματι). Καθὼς

δὲν χρησιμοποιεῖται, διότι τὸ
ἐδάφος δὲν εἶναι πετρώδες.

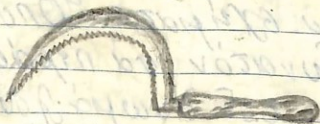
χωράφι

εὐρύς βαρύν

Β'. Θερμομός.

Θ. Θερμομός ἐγένετο καὶ γί-
νεται αὐτόμη καὶ θήκερον με-
τ' ὀδογῶν δρεπάνι, ὡς τοῦ κατ-
τέρου θήματος.

Ο θεριμός αρχίζει από το
τρίτον 10ήμερον του Μαΐου και
τελειώνει εις τοίς 20 Ιουνίου
περίπου.

Τοί βλαύνα κατ' αρχάς κόμην-
ται εις «χρόσθηα» και τοποθε-
τούνται 5-10 μαζί. Ήπειδι δ' ε'
τό σιγαί, πρέπει να θεριωθή εις
τήν ώρα του, διότι εάν παραλεί-
ψω «ραβδίσει» και έχει φθορά.
Διά τούτο ο γεωργός, διά τούτο
ο γεωργός θερίζει όλο το σιγαί
και κατόπιν κάθε πρωί μέ τήν
δροδιά τό δένει ες δεμάτια. Γιοί
δέματα «δεματινά» χρησιμο-
ποιεί βλαύνα, τα όποια κόμτει
βύρριφα και τοί ένώνει και
έτσι γίνεται τό δέσιμο των δε-
ματιών, τα όποια εν συνεχεία
μεταφέρει εις τό αλώνι και

βιβλίου ψυχικών της θυμη-
νιες. Τα παλαιότερα χρόνια με-
τόν θρησκείαν χρησιμοποιούσε
και ερχόμενες ιδίως από τα Ελληνιστικά
Ευμμερον όπως λέγεται της μετώ-
δους της βροχοληθρικής δια-
ξνός και των μηχανικών μεθόδων
αφ' ετέρου, να αναμείναν να
ερχόμενα ξένος θρησκείας και
ο θρησκείας γίνεται αποδεχ-
θίμω από τον καθολικόν ως
Χαρίον.

Τό ότι ο οίτος πρέπει να θρ-
υθθῇ ἀμέσως διαν μεθόδων φα-
νεται από το πρώτον του θέρου
οι χαρινοί & θρος-τρύτος-
πόθρος >>.

Ο θρησκείας και οι βαρύν-
ουσις λέγεται του ανυπόφορου
κούστος εν τούτοις γίνεται ελα-

ρίστας υπό των χωρικών,
διότι εβένουν πιά τους κόπους
να ἀμείβωνται.

Αποφύγον συνήθως να' ἀξι-
βουν τον δευτερόν τρίτην και
να γεμίσουν ξαίββατον, χωρίς
μαί οί ίδιοι να' μπορούν να
δώσουν ζήνην αὐτῶς ηῦς ευεδα-
μονίας τῶν.

Γ'. Αἰωνισμός

Ο Αἰωνισμός γίνεται τον
Ιούλιον, ἀφ' ὧ προηγουμένως συμε-
τρῶσόν οἱ οἱ διμυτρίαμοί
καρποί εἰς τὸ ἀλῶνι. Προηγου-
μένως τὰ ἀλῶνια καθαρίζονται
ἀπὸ τὰ χόρτα και βαρύνονται
καλῶς.

Ο ἀλωνισμός γίνεται δι'
ἰσπων. Δὲν ὑπάρχουν εἰδικοί
ἀλωνισταί διὰ τὸν ἀλωνισμόν,

ἀλλὰ ὁ ἀγωνισμός γίνῃται μετ'
«δυναμικά» δηλαδὴ μαζεύονται
8-10 χωριοὶ οἱ ὁποῖοι τὴν
μίαν ἡμέραν ἀγωνίζονται ἐνός
τῆν ἄλλη τὸν ἄλλον καὶ οὕτω
καὶ ἐξῆς.

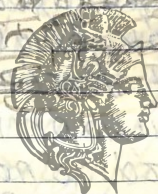
Ἀπὸ τῆς προηγουμένης ἀμέρας
συνορίζονται τὰ εἶχνα ἐς τὸ
ἀγωνεῖν καὶ ἐὰν πρῶτον περὶ
αὐτοῦ ὁ ἀγωνισμός ἀρχίῃ μετὰ
τῆς 8. Ἐὰν εἶναι βρῶμη ὁ
ἀγωνισμός ἀρχίῃ πολύ πρωί
μετ' τὴν δροσιά, διότι ἡ βρῶμη
δὲ «χραίνει» ἐὰν δὲν εἶναι δρο-
σιά. Διὰ τοῦτο ἐὰν τὸ πρωὶ δὲν
ἔχει ρίξει πολύ δροσιά, παύσονται
τὴν βρῶμη μετ' νερό διὰ γυ-
καστηρίων.

Προειμένον τὸ ἀγωνίσαν
ἐς τὸ μέσον τοῦ ἀγωνισμοῦ τοπο-

Θεοῦν ἕκαστον γερὸν παίδεσθαι,
τὸν ὁποῖον ὀνομαίσουν στυχερὸν,
τὸ ὁποῖον ἐμνήσαντο καθεύτως καὶ
γερὰ μέγα εἰς τὸ ἔδαφος.

Ἐν συνεχείᾳ περὶ αὐτὴν μέγα
εἰς τὸ στυχερὸν μία κουλούρα
ἀπὸ δυνατοῦ βύλο, γιὰ νὰ μὴν
τυλίσσῃται τὸ σχοινὶ γύρω ἀπὸ
τὸ στυχερὸν, ὅπως θὰ γυρίσῃ
τὰ ἄλλα. Κατόπιν φτιάχνουν
ἐίδους «δαίμαρξιν» μετ' σχοινί
μέγα εἰς τὰς ὁποίας περνοῦν
τὰ κεφάλαια τῶν ἀλόγων. Συνέ-
χουν τὸ ἄκρον τοῦ σχοινίου
μέτ' τὴν κουλούραν τοῦ
στυχερῶ καὶ ἀρχίζει ὁ
ἀγωνισμός.

Γίνεται δὲ ὁ ἀγωνισμός
ὡς δεικνύει τὸ παραρτήρω
σχῆμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

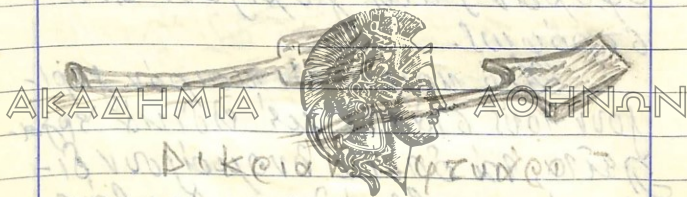
Τὸ ἄλογο, τὸ ὁποῖον κυρίως
 ἡμεῖς τοῦ ἐνυχεροῦ καὶ τὸ
 ἄλογο, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ ἄκρον
 εἶναι τὰ πρὸς θυγατέρα. Διότι

τὸ ἄλλοτε τὸ ὁποῖον γυρίει ἔξω
ἔξω κυρτῆται περισσότερον διό-
τι μάνει μεγαλύτερον κύκλον.
Διὰ τοῦτο ἀντιστρέφεται διὰ
τοῦ ἀλλοῦ, τὸ ὁποῖον γυρίει
πλησίον τοῦ ἐντὸς καὶ ἔτι
τὰ ἄλλα ἀλλοίουν παρέρχονται
(φορὰν) καὶ γυρίζουν ἀντι-
στρόφως.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν γυρί-
ζουσι τοὺς ὁδοὺς μετ' ἐξίστης ἔργα-
σίᾳ, τὰ ὁποῖα ὀνομαζοῦν δι-
κριαίνα. Αὐτὸ ἐπαναλαμβάνε-
ται πολλοῖς φορὰς ἕως οὗ
πρόσταχυα τριφθοῦν καὶ ὡς
ὅσον τὸ δυνατόν.

Μετά τὸν ἀφωτισμὸν ἀρχί-
ζει τὸ δίχτυμα μετ' ἀκριβοῦς
καταβάρους διὰ νὰ φύγῃ τὸ
κοντρὸ ἄχυρο καὶ ἔν συνε-

γρία με φτυάρι, τὸ διπριδι-
καὶ τὸ φτυάρι παραίθεται ἐξ
ποῖς καὶ πτέρω εἰκόνας. Τὸ δι-
πριδιμένο σπαρὶ δὲν ἔχει εἰ-
δικὴν ὀνομασίαν.

Ἀπὸ διπριδιμένου τὸ σπαρὶ
πολλὰ φορὰς ἕως ὅτου φύγῃ
ὅλο τὸ ἄλχυρον, γίνεται τὸ
πρῶτο σόρωμα τοῦ σπαριοῦ.
κατόπιν με εἰδικόν
κόσμητο τὸ ὅλον καλεῖται
«δριμόνι», δριμονίσθαι αὐτό

βιτόρι για να κρατηθούν τὰ
στάχνα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔβρωσαν
μαί τὰ ὁποῖα ὀνομαζόνται «πο-
ταγίδια».

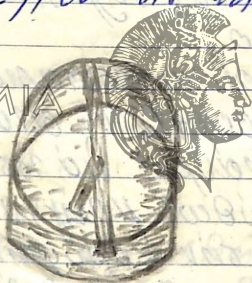
Παρατηρεῖται βέβαιον μί-
α φυνούια μὲ μία εἰδική βυσίνα
«λαχάνα» καὶ θυονήζει, εἰς τυχόν
πέδη κανένα ποταγίδι φανά
εἰς τὸ σωρο.

Ἀπὸ οὗτω παρασκευασθῇ
ὁ τέλειος βορὸς τοῦ βίταριου χα-
ράσσεται βιανρὸς διὰ τοῦ φτυαριῶ
μαί ἀκολουθεῖται μνηννύται τὸ
φτυάρι εἰς τὴν κορυφήν μέχρι
τῆς βάσεως τοῦ βοροῦ. Ἐπειτα
μετρῶται δια χειρολαβῶν τὸ
μέρος τοῦ φτυαριῶ, τὸ ὁποῖον
εἶναι μέγα εἰς τὸ βορόν καὶ
υπολογίζουσιν τὴν ποσότητα τοῦ
βίτου εἰς «βαρέδια». Ἡ χωρι-
-

Κόνηκός της εμοίον βατρίου
 προκειμένου περί είτου ή άραβ-
 είτου υπολογίσει εις 28 διαιτάς.
 προκειμένου περί βρόμης εις
 16 διαιτάς. Εμοίον χειροτα-
 βή υπολογίσει εις 4 βατρί-
 ας. Το σχήμα του βατρίου
 παραδίδωμεν εις την κατωτέρω
 εικόνα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Βατρίον

Άλλος τρόπος υπολο-
 γισμού του είτου εις διαιτάς είναι
 ή μέτρον της περιφέρειας
 του βόρου διά παρμμήτην σχήμα-

ρια) ἑυαίον πατήματος ὑπο-
 λογισμένου εἰς εὐκαίαν.

Τέλος υπολογίζουν τὴν
 ποσότητα τοῦ βορᾶ διὰ συμρι-
 βους μετ' βορᾶς προηγουμένην
 ἐκείν.

Μετὰ ταῦτα ὁ βίος μετα-
 φέρεται εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου
 τοποθετεῖται ὑπὸς εἰρηκῶν πρὸς
 τοῦτο παρασκευασθέντων ἐκ
 θαλαρίνας (τείμων) δοχείων,
 ἔχοντων ἑλῆμα ὀρθογωνίου
 παραλληλεπίπεδον, τὰ ὅποια
 καλύπτει κατόνια ἢ ἀμφο-
 ρία.

Πολλοὶ οὖν τὸ λίχνισμα
 τοῦ βιταρίου διαρκεῖς ἐν πο-
 ραῖς ἡμέραις εἶναι δὲ φρεσὺς
 ἀνεμος.

Εἰμερον ἔχει βιταριήβει

πιδὶ ὁ δῆμιος με' ἄλλοις
 καὶ γινεῖται με' δῆμιουαῖς
 μηδανῖς. Εὐθενῶς ἔπαγε πιδὶ
 ὁ δῆμιος καὶ ἔφη τὴν γρα-
 ψιδῶντα τοῦ παρελθόντος.

Δ'. Εὐθείαι κυραὶ,
 Εἰς τοὺς 23 ἴσκιον εὐαδῶν
 ἔτους τοῦ Ἀριανῶ τοῦ Πηγαῦ
 ἀνὰ πνοῆναι φωναὶ εἰς τοὺς
 αἰδῶς καὶ εἰς τοὺς δρόμους
 τοῦ κυρίου με' ἄλλοις ἢ με'
 ἡ γυνὴ καὶ τὰ παῖδων ἢ
 κοριτοῖδων καὶ εὐαδῶν
 πιδῶ ὑπεράναι τῆς φωνῆς
 τρις.

Ἡ φωναὶ ἀνὰ πνοῆναι
~~εὐαδῶ~~ καὶ ἔσπεριναις ἔρας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ